

SOILI POHJALAINEN

IHON ALLA

ATENA

Tekijä kiittää Taiteen edistämiskeskusta ja
Otavan Kirjasäätiötä saamastaan tuesta.

© 2022 Soili Pohjalainen ja Atena / Kustannusosakeyhtiö Otava

Atena
Jyväskylä
atena.fi

ISBN 978-951-142-326-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

*Elämä on poka sitä. Sie et koskhan tiä
mitä päivä seuraava ihmiselle tuo.*

JOPE RUONANSUU: REKKAMIESTEN KAHAVIT

Kaikille meitä eri tavoin auttaneille.
Sannille ja Kertulle. Kiitos, että synnyitte meidän lapsiksi.

– Mulle tuli mieleen mun elämänpolut. Mä en tiedä mun elämänpoluista. Musta tuntuu, että ne mutkittaa kamalasti, Aino sanoo.

En tiedä mitä vastata. Eihän kukaan pieni lapsi voi sanoa noin.

– Mä oon tehny syviä viiltoja. Tosi syviä. Mä soitin ambulanssin. Äiti anteeks, Aino sanoo puhelimeen.

Se on viillellyt taas. Jatkan tavaroiden nostamista ostoskärryistä Keravan Citymarketin kassahihnalle. Vastaan Ainolle ensin, ettei tarvitse pyytää anteeksi. Sitten sanon joltain, mitä en jälkeinpäin enää muista ja nyökkään samalla ystävällisen hymyn kassatyölle. Pelkään, että perässäni jonnottava kuulee, mitä Aino sanoo puhelimen toisessa päässä. Jos se kuulee, se pitää minua hulluna, kun jään tähän enkä ryntää heti parkkihalliin ja auton rattiin ja lapseni luo.

Toivon, että pysyn pystyssä. Pelkään, etten pysy pystyssä. Pelkään, että alan puhua mitä sattuu. Ehkä pyörryn, sekoan, herätän huomiota. En halua herättää huomiota.

Pakkaan kestokasseihin maidot, puolukat, salaattit, grillijuuston, pavut, voipopcornit. Aino halusi voipopcornejä. Se soitti niistä minulle parikymmentä minuuttia siten kaupan hyllyjen väliin ja muistutti.

»Hirvee popcornihimo», se sanoi.

Nyt se odottaa siellä ambulanssia.

Nostan kassit kärryyn. Lähden kohti rullaportaita ja parkkihallia. Huikkaan vielä vauhdista ylimääräisen kiitoksen kassalle. Uskon, että minun käy hyvin ja maailmasta tulee parempi paikka, kun vain muistan kovasti kiitellä.

Ajan kotiin korostetun rauhallisesti. Puhun matkalla puhelimeen Laurille. Se on Rautiassa ostamassa terassilautaa ja sitä alkaa itkettää.

– Viiltelikö se jo silloin, kun mä lähdin kotoa? Vai vasta sen jälkeen? Kysy Ainolta, Lauri käskää.

– Mitä väliä sillä on? kysyn ihan rauhallisesti.

Sillä ei ole mitään väliä.

– Mun olisi pitänyt arvata, että se viiltelee, Lauri sanoo.

– Kun se sanoi niin kovaan ääneen moi, kun mä lähdin. Mun olisi pitänyt siitä arvata.

Sanon Laurille, että minun pitää nyt keskittyä ajamiseen, soitetaan myöhemmin. Keskitän kaikki voimani oikealla vauhdilla ajamiseen. Katson suojatiet ja risteykset tarkkaan. Nyt ei saa ajaa kenenkään päälle hätäpäissään.

Haluan ajatella, ettei Aino varmaankaan ole hengenhädässä, että varmaan se selviää. En kuitenkaan uskalla ajatella niin, koska silloin käy huonosti. Savion suoralla hätkähdän. Minähän olen ajatellut mummoa monta kertaa viime päivinä. Haistanut yhtäkkiä käsissäni mummon palaissaippuan tuoksun. Olen ajatellut pyykin ripustamista ulos. Olen kuullut sen kappaleen, joka tuli autoradiosta papan kuoleman jälkeen vähän väliä ja jota kuunnellessaan mummo itki. Se kipuna kiivaana. Ja maitopurkin teksti: ravistettava – omskakas. Huomasin, ettei maitopurkissa enää lue niin ja siitä tuli mieleen mummon vitsi. »Ravistettava omas kakas.»

Tämähkö takia mummo on ollut luonani viime päivinä? Onko se tullut hakemaan Ainoa? Senkö se halusi kertoa? Vittu, sitä et vie, sanon mummolle ihan hiljaa mielessäni. Sitä sä et mulle tee. Sanon sen hiljaa mielessäni oikein vakavasti. Sillä tavalla, että mummo ymmärtäisi asian laidan,

muttei suuttuisi. Vainajia ei pidä suututtaa tällaisella hetkel-
lä.

– Älä vie sitä, pyydän sitten ratin takana ääneen.

Samassa olen jo antanut periksi. Mitä minä voin muuta
kuin myöntyä kaikkeen mitä tapahtuu?

Ambulanssi on pihalla odottamassa. Yhdellä hoitajal-
la on punaiset vaatteet, toisella vihreät. Minulle avataan
sivuovi. Sisällä ambulanssissa on kolmas, jolla on läppäri
sylissä ja joka puhuu minulle. Yritän sovittaa itseni auton
kapealle käytävälle järkevästi, mutta olen väkisinkin han-
kalasti niska kyyryssä.

Aino istuu penkillä turvavöissä jäykkänä ja selkä suora-
na. Sillä on verta ohimossa ja kaulalla ja revityillä farkuilla
ja harmaalla hupparilla. Tartun Ainoa olkapäästä. Sen va-
semmassa kädessä on punainen side. Kaikkihan on ihan
hyvin, sanon mielessäni itselleni. Aino tarttuu käteeni.

– Äiti anteeks. Anteeks äiti.

Puristan Ainon kättä.

– Ei sun tarvitse pyytää mitään anteeksi, sanon ohuella
äänellä.

Pussaan Ainon veristä ohimoa ja itku tulee, kun sanon,
että kaikki menee ihan hyvin. Kuka niin voi luvata? joku
sisälläni kysyy.

Minut pyydetään eteen istumaan. Punapukuinen tyttö
peruuttaa hitaasti ja varovasti. Ambulanssimersussa on pit-
kä akseliväli. Sellaista autoa ei ole helppo peruuttaa mei-
dän pihasta. Tyttö peruuttaa niin hitaasti ja varovasti, että
tekee mieli ehdottaa kuskin vaihtoa. Anna mä näytän.

– Tältä puolelta ei tule ketään, tyydyn sanomaan.

Matkalla sairaalaan viranomaisradio hokee numeroita.
Ehkä ne ovat yksiköitä, ehkä tapahtumien koodeja, ehkä

diagnooseja. Sitten siellä puhutaan onnettomuudesta, josta on kohta uutinen netissä.

– Ei tunnu pulssia, ei hengitä. Sisäelimet on siinä–, rahan seasta sanotaan. – Ulkopuolella, kuuluu lyhyen sisäänhengityksen jälkeen.

Me emme vaihda kuskin kanssa sanaakaan. Minä ajattelen, että kaikki on nyt hyvin tällä lyhyellä matkalla sairaalaan, tämän matkan ajan. Kunpa tämä matka jatkuisi pidempään. Kaikki on nyt niin hyvin.

Sairaalan pihassa radio aloittaa taas. Siellä on joku toinen miesääni. Ehkä se on ambulanssikuski, ehkä poliisi. Kuulostaa poliisilta.

– Tää viimesin tapaus, ääni sanoo ammatillisuutta tavoitellen.

Äänestä kuulee, että on tapahtunut se.

– Onko tietoa nimestä? ääni kysyy.

Joku kuoli tänään. Kauniina kevätpäivänä, äkkiarvaamatta.

Meidät ohjataan käytävällä olevan sängyn päälle odottamaan. Seuraan kuinka moni ohikulkija vilkuilee Ainon sidottua kättä, tehdäkseen siitä päätelmänsä. Aika moni, ohikulkeva hoitajakin.

Kun Aino haluaa vessaan, minä menen perässä. Pelkään, että se karkaa. En oikein tiedä, minne se karkaisi, jonnekin tappamaan itseään. Päätän uskaltaa käydä itsekin vessassa, se nyt vielä puuttuisi, että kusisin täällä housuuni. Pelkään laittaa vessan oven kiinni ja lukkoon. Kun avaan taas vessan oven, hämmästyn aidosti Ainon odottaessa oven takana. Se ei olekaan karannut.

Ainon sattuu. Käyn pyytämässä sille särkylääkettä. Kipulääkitys tulee pienessä mukissa. Muistan lukeneeni jostain, etteivät itseään viiltelevät saa aina edes puudutusta ennen tikkien ompelua. Ehkä se on jotain vanhaa tietoa, mutta jos niin uhkaisi käydä Ainolle, miten voisin räyhätä lapseni kivunlievityksen puolesta ilman että saisin hankalan ihmisen leiman otsaani? Minun pitäisi käyttäytyä niin, että minua kuultaisiin, että minun uskottaisiin olevan järkevä ja hyvä ihminen, jota kannattaa kuunnella. Minä olen taas joidenkin armoilla.

Odotamme Ainon kanssa käytävässä pitkään. Istun varovasti sairaalasängyn reunalla. Aino istuu syvemmällä sän-

gyssä ja nojaa päätään seinään.

– Viiltelitkö sä siksi, että sä olisit halunnut kuolla? kysyn.

Se tarkoittaa, että yrititkö itsemurhaa. En vain pysty sanomaan sitä sanaa.

– Kyllä mä tiedän, miten pitää viiltää, jos haluaa tappaa itsensä, Aino vastaa.

Selvä.

Aino kysyy, joutuuko se nyt osastolle. Vastaan, etten tiedä.

– Mä haluaisin osastolle, se sanoo.

– Miksi?

– Mä haluaisin jonnekin, missä mua ei tunneta. Jonnekin missä vois aloittaa alusta.

Minun tekee mieli sanoa sille, että heittäisi alkuun pois puhelimensa, ja sen mukana tuhatseitsemänsataa instaseuraajaa ja tsiljoonat snäppikaverit, mutta en minä sano. Olen jo oppinut, ettei tässä minun sanomiseni auta. Minun tehtäväni on vain ottaa vastaan, tulee mitä tulee.

– Unessa ei oikein tunne lämpötilaa, Aino sanoo.

– Mitä sä tarkoitat? kysyn.

– Tai kosketusta. Niitä ei oikein tunne unessa, se sanoo.

Nytkö se sitten sekosi?

– Mistä se tuli sulle nyt mieleen? kysyn.

– Ei ku mä vaan ajattelin. Et jos tää oiski unta. Jos heräis nyt.

Lääkärillä on 2000-luvun alun atk-tukihenkilön sandaalit ja tummansiniset tennissukat. Kaikki tähän saakka tapaamani hoitajat ovat olleet empaattisia, helposti lähestyttäviä, ihmisiä, mutta ilmeisesti lääkäreiltä puuttuu jokin vuorovaikutustaidon ja empatiakyvyn pala päästä. Niin kuin siltäkin, jonka luona ystäväni kävi näyttämässä tuleh-

tunutta korvaansa. Lääkäri oli katsonut koko vastaanoton ajan ikkunasta ulos. Ei sellainen ole normaalia.

Minusta tuntuu koko ajan, että minun pitää olla lääkärintien puolesta rauhallinen. Vakuuttaa käytökselläni, että ei ole mitään hätää. Lääkäri välttää katsekontaktia ja ylimääräisiä sanoja. Yritän ymmärtää sitä. Sitä jännittää. Ehkä sen elämässä ei ole ollut vielä yhtään oikeaa vastoinkäymistä, pelkkää suoraa ja sileää tietä sivistyskodista lukion kautta huippuarvosanoilla lääkikseen.

Ei auta. Vihaan sitä nyt vielä enemmän.

Yhtäkkiä Lauri on toimenpidehuoneen ovella, toinen silmä mustana. Se vetää syvään henkeä. Osoitan vaivihkaa etusormella sen sählypallosta osuman saanutta silmää kohti. Lauri nyökkää, muttei sano vielä mitään. Minua hävettää.

Hoitaja on aloittamassa Ainon haavojen puhdistamista.

– Irvistele ja huuda niin kovaa kuin ikinä jaksat, mutta älä lyö äläkä potki, hoitaja ohjeistaa Ainoa.

Siihen Lauri tarttuu.

– Ei Aino ole aggressiivinen. Sitä ei tarvitse pelätä. Tää mun musta silmä tuli sählyssä.

Laurilla on kerrankin tilannetajua. Alan kyllä heti epäillä, uskovatko ne sitä. Miltä me näytämme? Lapsi tuodaan ambulanssilla käsi riekaleina. Isällä on silmä mustana. Tuon perheen äidin täytyy olla ihan vitun hullu, ne varmaan ajattelevat. Sen lisäksi että se hakkaa miestänsä, se on ajanut lapsensa itsemurhan partaalle.

– Haluatko sä, että mä pidän kädestä kiinni? kysyn Ainolta.

– Ei tartte, Aino vastaa.

Kohta se kuitenkin ojentaa kättään minua kohti.

– Tuutko? se kysyy ihan hiljaa ja katsoo käsivarttaan.

Menen Ainon viereen ja tartun käteen. Seison ensin se-
lin viilleltyyn ja veriseen käteen siltä varalta, että se saisi
minut voimaan pahoin, mutta niin kuin hyvin tiedetään,
minä kestan asioita, joita en usko kestäväni.

– Reikäliina, lääkäri sanoo hoitajalle tämän putsattua
viillot.

Se ei katso hoitajaakaan silmiin. Se ei katso hoitajaan
päinkään. Hoitajat ovat sille palvelusväkeä. Tämänkään
takia minä en voisi olla sairaanhoitaja. Pyydä nätisti, puhu
niin kuin ihmiselle, komentaisin lääkäriä.

Lääkäri kysyy samaa kuin minä. Halusiko Aino kuolla?

– En mä oikein tiedä, Aino vastaa. – Mä haluaisin osas-
tolle.

Lääkäri näyttää vähän siltä huumorimieheltä, näytteli-
jältä. En saa heti sen nimeä päähän. Se Cable Guy. Se, joka
yhdessä leffassa esitti tosi tv -tähteä, joka ei tiennyt elävän-
sä televisiosarjan kulisseyssä ja olevansa viihdettä television
katsojille. Truman Show. Mikä helvetti sen naamanvenyt-
täjän nimi on?

Kestan katsoa senkin, kun lääkäri pistää viiltojen mo-
lemmin puolin neulalla. Kestan katsoa puudutusaineesta
turpoavat haavojen reunat. Ompelemista en katso. En näe
miten nahka lävistyy. Näen vain ylös ja alas liikkuvan mus-
tan langan.

– Mitä sä laitoit siihen salaattiin? Aino kysyy Laurilta.

– Papuja. Salaattia. Kirsikkatomaattia, Lauri luettelee
rauhallisesti.

Minulle tulee suu kipeäksi ulkomaisista kirsikkatomaat-
teista, mutta en muistuta siitä nyt.

– Mä vihaan papuja. Onks ne eri kipossa? Aino kysyy.

– Mä ehdin jo kipata ne kaikki sinne samaan kulhoon, Lauri pahoittelee.

– Tiedättekste mitä mun tekee mieli? Päärynäpirtelöä, Aino kysyy ja vastaa samaan syssyyn.

Tiedän heti, että Lauri aikoo ajaa Mäkkäriin hakemaan pirtelöä. Lääkäri puolestaan aikoo soittaa päivystävälle nuorisopsykiatrille ja konsultoida osastohoidon tarpeesta. Hoitaja ei osallistu lääkärin kasvoilta paistavaan hätään millään tavalla.

– Olisitko sä valmis osastohoitoon, jos psykiatri on sitä mieltä? lääkäri kysyy Ainolta, vaikka tämä ilmoitti jo haluvansa osastolle.

– Joo, Aino sanoo.

Tapahtukoon sinun tahtosi, minä sanon mielessäni enkä tarkoita nyt Ainoa enkä lääkäriä. Hoitaja antaa haavanhoito-ohjeet minulle aanelosella.

– Käyt vaikka kouluterkkarilla ens torstaina tai perjantaina. Viikkoon ei saa mennä uimaan, hoitaja sanoo Ainolle ja jatkaa jotain, jonka unohdan saman tien.

Pitkö olla vielä tikkien poistoa seuraava päivä uimatta? En kysy. Niin kuin tässä nyt oltaisiin hirveällä kiireellä uimaan hinkumassa.

Lääkäri palaa toimenpidehuoneeseen. Psykiatri puhelimessa on ollut samaa mieltä kuin hoitaja, jonka mielipidettä ei kysytty eikä ääneen lausuttu.

– Psykiatri ei nyt pitänyt osastolle laittamista tässä vaiheessa hyvänä ajatuksena, vaan että olisi parempi mennä kotiin, lääkäri sanoo.

Ilmeisesti minä en vielä ole Jumalan silmissä ihan kelvoton, kun se laskee lapseni kotiin, minun huomaani, ajattelen.

Sairaanhoitaja on minua nuorempi, lääkärikin taitaa olla. Nykyisin kaikki ovat nuorempia kuin minä. Hoitaja tarinoi Ainolle pitkästi omista harrastuksistaan. Sitten se kysyy, mitä Aino aikoo tehdä isona.

– Emmä viel tiiä. Tai mä oon aatellut, et vois olla joku psykologi.

Katson heti lääkäriä kohti. Tarkistan, pyörittääkö se epäuskoisena päättään tai silmiään. Onko Ainon vastaus lääkärin mielestä merkki omien kykyjen täydellisestä yliarvioimisesta? Lähettääkö se Ainon tämän ammattihaaveiden perusteella osastolle? Lääkärin kasvot eivät kerro mitään.

Minun puolestani lääkäriä voisi iskeä polvella naamaan. Ainakin voisin potkia sen polvilumpiot paskaksi. Nämä ovat vain ajatuksia. Ajatukset eivät ole vaarallisia, kai. Lupaan lääkärille, että olen heti huomenna yhteydessä nuorisopsykiatrian poliklinikkaan.

Lääkäri sanoo, että hän itse nostaisi mielialalääkityksen heti takaisin entiselle tasolle. Lisäksi hän antaisi Ketipinoria paljon enemmän kuin Ainolle määrätyn paketin kyljessä lukee. Ketipinoria, jota perheneuvolan psykiatri määräsi varmuuden vuoksi. Siltä varalta, ettei Aino saisi enää nukkutuksi, silloin voisi antaa iltaisin pienen annoksen. Tämä lääkäri syöttäisi sitä nyt aamuin, illoin ja tarvittaessa päivälläkin.

Se on sun näkemyksesi, pelokas lääkäri, sanon mielessäni. Millä se luulee, että saisin Ainon kouluun Ketipinor-tokkurassa? Kärräisinkö sen sinne kottikärryillä? Työntäisin ruokahissiin ja lähettäisin yläkertaan biologian tunnulle? Tunkisin koulun jälkeen välipalajugurttia sohvalla makaavan tiedottoman kakaran suuhun?

Lääkärin on vaikea katsoa kunnolla silmiin. Minä katson silti ja sanon: Kiitos sinulle.

– Kiitos tosi paljon.

Pitää aina olla kohtelias. Sitä paitsi minä olen tuon lääkärin armoilla. Meidän koko perhe on kaikkien saatanan hoitotahojen armoilla.

Eikä tuota lääkäriä pidä tuomita. Se voi olla parinkymmenen vuoden päästä hyvä lääkäri, jos se oppii olemaan tilanteissa ja ihmisten kanssa, niin ettei potilaiden äitien tarvitse tyyntytellä sitä. Hoitaja siivoaa vielä jälkiä.

– Noihin arpiin kannattaa sitten laittaa Bepanthenia tai jotain muuta rasvaista rasvaa, niin arvista tulee paljon siistimmät. Sitten ei harmita niin paljon. Myöhemmin ne arvet voi harmittaa, hoitaja sanoo Ainolle.

Hoitaja pystyy näkemään tulevaisuuden, jossa Aino ei viiltele. Se pystyy näkemään tulevaisuuden, jossa Aino on elossa eikä viiltele. Hoitaja ei tiedä, mitä sen sanat merkitsevät minulle.

– Ja muistat, että joku ratkaisu löytyy aina. Puhut vanhemmille. Mitä mä olen nyt tutustunut, niin sulla on vanhemmat, joille voi puhua. Puhut niille. Kaikilla ei ole semmosia vanhempia, hoitaja sanoo.

Tunnen olevani pieni koulutyttö, jota opettaja kehuu äidin kuullen. Tuntuu hirvittävän hyvältä ja samaan aikaan hävettää olla niin perso kehuille. Hoitaja kiskaisee verisen suojan roskikseen siltä telineeltä, jolla Ainon käsi äsken lepäsi. Sitten se katsoo minuun ja Lauriin.

– Tiedättehän te, että te ette ole tehneet mitään väärin. Tämä ei ole teidän syytä, hoitaja sanoo.

Mistä se sen voi tietää? Voiko se olla ihan varma? Voiko se luvata? Hoitaja ei varmaan voi ymmärtää, minkälaisia

taikasanoja se meille sanoo. Kunpa joku olisi sanonut meille noin jo kauan sitten, silloin kun tämä alkoi.

Kesäilta on valoisa, mutta kaikki näyttää ja tuntuu ja maistuu harmaalta. Syömme Ainon kanssa sohvalla Laurin tekemää salaattia. Televisiosta tulee jotain. Aino seivästää lautaseltaan voipapuja haarukalla ja siirtää ne yksitellen minun lautaselleni. Me sanomme niitä papukaijan aivoiksi.

Jos kaikki olisi hyvin ja tavallisesti, sanoisin Ainolle, että neppaile muualle ne papus. Nyt en sano mitään. Olen vain hiljaa onnellinen jokaisesta pavusta, jonka saan lautaselleni. Aino nojaa minuun syödessään. Tällaisista hetkistä täytyy pitää kiinni.

Syömisen jälkeen patistan Ainoa vaihtamaan yöpaidan päälleen. Tikatun käden sidokset kärsivät vähän, kun kisomme yhdessä tiukkaa hupparin hihaa irti. Käsken Laurin viedä Ainon vaatteet kodinhoituhuoneen isoon lavuaariin ja laskea kylmää vettä päälle.

– Laita sinne se pyyhe kanssa, ohjeistan.

Aamulla lavuaarin vesi olisi laihan viinimarjamehun väristä.

Mummo ei vienytkään Ainoa, ajattelen. Ei ainakaan vielä. Ehkä se tietää, ymmärtää, ettei äideiltä saa viedä niiden lapsia.

Kysyn Ainolta, haluaako se Ketipinoria nukahtamiseen.

– Mä en halua mitään nappeja. Mä on niin väsynyt, että

mä nukahdan heti, Aino sanoo.

Kun Aino on päässyt peiton alle, näytän sille Citymarkettista ostamaani vihkoa. Yritin valita kaikkein kauneimman vihkon.

– Meidän piti aloittaa tänään se positiivisten asioiden vihko, sanon.

Se oli nuorisopsykiatrian poliklinikan hoitajan ehdotus.

– Ihania. Tommosia vitun yksisarvisia, Aino sanoo vilkaistuaan vihkon kantta.

– Ei ne oo yksisarvisia. Ne on vaan pieniä erivärisiä heppoja. Mun mielestä tää oli sievä.

– No, se on itse asiassa ihan nätti, Aino myöntää.

– Mitä mä kirjoitan tähän kanteen? Vai haluatko sä kirjoittaa? kysyn.

– Ei ku kirjoita sä.

– Laitetaanko vaikka positiivisuusvihko tai onnistumisia tai hyviä juttuja? ehdotan.

– Laita se hyviä juttuja.

Avaan ensimmäisen sivun. Lauri huikkaa menevänsä hakemaan päärynäpirtelöä.

– Jaksatko sä vielä sen pirtelön? kysyn kun ulko-ovi on kolahtanut kiinni.

– Joo.

– Mitä me kirjoitetaan tänne?

– Tänään ei oo tapahtunu mitään hyvää, Aino sanoo.

– Onpas. Sä esimerkiksi tilasit ambulanssin. Se oli tosi hienosti ja rohkeasti tehty.

– No kirjota se sinne. Onpa hienoa. Tilasin itselleni ambulanssin. Mahtava päivä, Aino sanoo.

Minua naurattaa. Ainoakin vähän.

– Mitä sä sanoit sinne hätäkeskukseen? kysyn.

– Ekaks ku se piippas, mä painoin punasta, mut sit mä soitin sinne uudestaan. Mä sanoin, että kuka mä oon, etunimen ja sukunimen. Ja että mä oon tehnyt monta tosi syvää viiltoa ja äiti ja isä ei oo kotona, että mitä mä nyt teen.

Aino kuulostaa pieneltä ja tosi urhealta. Sitä se onkin.

– Sanoiks mä väärin, ku mä sanoin ekana mun nimen? Eiks se pidä sanoa? Pitääkö?

– Joo, joo. Sä teit just oikein. Mitä se tyyppi sitten sanoi?

– Että älä koske partaterään ja että onko ovi auki ja että enhän mä tee niille ambulanssityypeille mitään?

– Sanoitko sä että en?

Minua hymyilyttää. Ihmistä voi hymyilyttää ihmeelliset asiat.

– Joo.

– Mitä muuta hyvää tänään tapahtui?

– Emmä tiiä, Aino sanoo.

– Mun mielestä meillä oli aika hyvä hetki siellä sairaalassa, kun odotettiin.

– Laita se.

– Meidän pitäisi vielä keksiä yksi, sanon sitten.

– Meil ei ollukaan ruotsin sanakoetta.

– Okei. Mä laitan sen. Vaikka sä olisit kyllä pärjännyt siinä hyvin. Me harjoiteltiin niin hyvin.

– Ja iskä ostaa mulle pirtelöä.

– Tässä on jo neljä. Me keksittiin enemmän kuin olisi tarvinnut.

Aino painaa silmät kiinni.

– Huuda ku iskä tuo sen pirtelön, Aino sanoo.

– Joo, lupaan ja pussaan Ainin poskea pitkään nyt kun se taas hetkeksi päästää minut lähelleen.

Kunpa se olisi useammin tuollainen, pieni ja tarvitseva. Kunpa se antaisi itsensä olla useammin tuollainen. Ilman meikkiä se näyttää enemmän siltä lapselta, jonka minä synnytin. Huomaan verisen pyyhkeen Ainon huoneen lattialla. Lauri ei vienytkään sitä likoamaan.

Käyn vessassa kastelemassa pyyhkeen kulman ja alan pyyhkiä parketilta kuivuneita veriläikkiä. Ne ovat kuin puun oksakohtia, punaisia vain, ruskeanpunaisia. Järjestelen Ainon huonetta ihan hiljaa. Likaiset vaatteet tuonne ja luultavasti puhtaat vaatteet kaappiin. Koulukirjat tuohon pinoon. Demi-lehdet yhteen nippuun lattialle.

Mitä jos minun pitää vielä järjestää hautajaiset, mietin. Nielaisen itkun takaisin ja työnnän ajatuksen lattialta löytyneiden bussikorttien kanssa pienestä raosta pimeään lipaston laatikkoon. Poimin terät lattialta. Vien ne keittiön roskikseen. Solmin pussin kiinni ja jätän sen odottamaan eteiseen. Lauri saa viedä pussin roskakatokseen. Veriset terät pitää saada talosta pois. Ehkä ne vievät pahaa mennessään.

Lauri rapistaa avainta lukossa ja kurkistaa sitten ulko-ovesta sisään uteliaan näköisenä.

– Mitä sä siellä kurkit? kysyn. – Käy peremmälle. Tää on sun kotis.

Se ojentaa pirttelömukia kartonkitelineessä.

– Tässä olis tää.

Pidä ittes rauhallisena, hoen mielessäni. Se on kaikkein tärkeintä.

– Aino nukahti jo, sanon. – Se nukahti heti.

Menen olohuoneen sohvalle istumaan.

– No, mitäs mä teen tän pirttelön kanssa? Lauri kysyy.

En vastaa. Miettiköön.

– Haluatko sä tämän?

– En.

Lauri sanoo »no» ja pitää tauon.

– Meneekö tää pilalle jääkaapissa?

– Ei kai siinä hiilihappoja ole, vastaan.

Otan sohvatyynyn syliini ja puristan kynteni sen sisään.

– Jos mä laitan tämän nyt sitten jääkaappiin.

No laitapa, ajattelen. Kun se avaa jääkaapin oven, minä avaan suuni.

– Kaada se johonkin toiseen mukiin. Se pahvimuki vettyy yön aikana.

Sanon sen, vaikka olen varma, että tästä seuraa uusi kysymysten tulva. Mihin mukiin? Ei tää mahdu. Onko meillä isompaa kuppia? Voiko tän laittaa tämmöseen? Valuta vaikka persereikääs se, vastaan mielessäni päässäni soiviin kysymyksiin, mutta Lauri ei kysykään enää mitään. Minä olen hirveä ja kohtuuton sille, mutta kenen muun syliin minä tämän tuskani oksentaisin?

Seuraavana päivänä tunnen olevani vahva. Miten vahva minä olenkaan. Moni äiti ei kestäisi tällaista. Mieleeni tulee monta, jotka eivät kestäisi. Sitten alan epäillä. Mikseivät ne muutkin kestäisi? Mikä saatanan erikoisuus minä kuvittelen olevani?

Vahvuus palaa pian. Otetaan nämä vain asioina, sanon itselleni. Niinhän minua on neuvottu. Soitan opettajalle. Olen oikein reipas. Nämä ovat vain asioita. Reippaasti luuri käteen, näin, ja numero tuosta, noin. Kello ei ole vielä puolta kahdeksaa. Onkohan opettaja juuri viemässä lasta päiväkotiin?

Opettaja vastaa. Saan sanottua nimeni ja sen, ettei Aino voi tänään osallistua liikuntatunnille, koska. Sitten ääneni menee itkuohueksi.

Vittu!

Juuri tällaiset ihmiset vaikuttavat todella epäpätevil-
tä. Itkusopertajat. Opettaja kysyy, tarvitsisiko Aino lomaa koulusta.

- Ei varmaankaan, sanon.
- Miten te itse jaksatte? opettaja kysyy.

Sellaista ei saa kysyä ihmiseltä, joka on kasannut kaikki voiman rippeensä hoitaakseen hommat, jotka pitää hoi-
taa. Ei empatiaa sellaisilla hetkillä, kiitos. Itku uhkaa niillä

hetkillä nousta hallitsemattomana yli vaivalla rakennetun padon, jonka halkeamista muutenkin valuu suolavettä oikeastaan koko ajan, mutta sitä ei välttämättä huomaa. Muut eivät huomaa, jos itkee ihan vähän, silmällisen silloin tällöin.

– Oletteko te saaneet apua? opettaja kysyy.

Vedän reippaasti ja iloisesti ilmaa sisään niin kuin olisin juuri yllättänyt itseni ja yleisön voittamalla sadan metrin aidat ja antaisin nyt radan vierellä voittajahaastattelua, lyhyissä shortseissa, kädet lanteilla. Nyt minä annan voittajahaastattelua.

Puhelun jälkeen kurkkaan työhuoneeseen. Lauri tuijottaa ruutua luurit päässä ja lusikoi mansikkaviiliä suuhunsa. Vaaleanpunainen viili jojoilee sen alahuulesta.

– Mulla alkaa kohta palaveri, se sanoo.

Sillä on ollut sellainen lapsuus, että se voi niin päättämällä vetäytyä kuoreensa, jonne mikään ei ylety eikä tunnu miltään. Minä en ole elänyt sellaista lapsuutta. Minuun satuu kaikki aivan helvetisti aina.

Luuripäisestä Laurista tulee mieleen Kummelin Mauno Ahonen. Niiden ruskeat tukatkin ovat aika samalla lailla. Laurilta puuttuu vain puhevika, viinanhimo ja pullonpohjalasit, muuten se on Mauno Ahonen. Minä tykkäsin siitä hahmosta kaikkein eniten.

– Mä ilmoitin Alanille, että tilanne on nyt tämä ja että mä oon vaikka kaks seuraavaa vuotta Ainon kanssa kotona, jos tarttee. Että jos se ei käy, ni ei voi mitään, Lauri sanoo.

Sen äänessä ei ole uhoa, ei yhtään. Se vain toteaa asian. Minä mietin, miten sanotaan englanniksi, että lapseni viiltelee itsetuhoisesti.

– Mitä se sano? kysyn.

– Että käy hyvin. Että totta kai.

Käy hyvin. Lauseen voi ymmärtää kahdella tapaa. Toivottavasti se on enne. Laurin kuulokkeiden läpi alkaa kuulua jotain. Se räplää kiireesti piuhasta mykistykseen pois päältä.

– Yes. I’m here, se aloittaa.

Sen äänestä kuuluu, että hihat on kääritty ja nyt aletaan rupeamaan. Jään vielä katsomaan Lauria. Sillä on ihan siisti t-paita päällä. Internetyhteyden toisessa päässä olevat eivät näe, että pöydän alla on pelkät Black Horsen mustat bokserit ja karvaiset miesjalat.

Hiivin työhuoneesta pois. Minua vähän harmittaa, etten sanonut sille tampereeksi niin kuin Mauno Ahonen, että Ohranjyvässä on happy hour.

Iltapäivällä lastensuojelusta soittaa kivaääninen nainen ja kysyy, miten me Laurin kanssa pärjätään, tarvitsemmeko me apua.

– Ei varmaankaan, sanon.

Ei kai tässä mitään hätää ole, perustelen vastausta mielessäni itselleni. Nuorisopsykiatrian poliklinikan hoitaja sanoi puhelimesta, että luultavasti tämä on vain yksi takapakkitoipumisesta, sellaisia tulee. Eikä nuorisopolin lääkäri nähnyt tarvetta nostaa lääkitystä takaisin entiselle tasolle. Jatketaan vanhalla suunnitelmalla, hoitaja sanoi.